

Represija nad braniteljicama/braniteljima ljudskih prava

Napadi na Žene u crnom:

Februar 2017. – Jul 2017.

Dosije br. 9

Žene u crnom su aktivistička grupa i mreža feminističko-antimilitarističke orijentacije, koju čine žene različite generacijske i etničke pripadnosti, obrazovnog nivoa, socijalnog statusa, životnih stilova i seksualnih izbora. Žene u crnom su osnovane 9. oktobra 1991. u Beogradu.

Od početka rada Žena u crnom (1991.) suočavaju se sa raznim vidovima represije, kako do strane državnih tako i nedržavnih aktera.

Od samog početka rada do sada, veoma često smo bile i sada smo mete napada zbog naših zalaganja za ljudska prava drugih i različitih (u etničkom, političkom, seksualnom pogledu). Međutim, kao ženska mirovna grupa najviše problema smo imale zbog našeg insistiranja na svim nivoima odgovornosti za rat i ratne zločine počinjene u naše ime.

Usled eskalacije represije nad aktivistkinjama i aktivistima Žena u crnom početkom 2014. godine, Žene u crnom su počele sa sastavljanjem Dosijea koji se na analitičan i sistematičan način bave napadima na aktivistkinje/aktiviste. Dosije br. 9 se bavi dešavanjima u periodu od februara 2017. do jula 2017. . Ono što je obeležilo ovaj period su odluka Apelacionog suda u Beogradu u slučaju „Počuča“, odluka Apelacionog suda u Beogradu u slučaju „Valjevo“ i kampanja nasilja ekstremističkih grupa povodom održavanja događaja od strane Žena u crnom i drugih organizacija za ljudska prava.

U prvom delu ovog dosijea bavićemo se novim napadima i razvojem situacije povodom prethodnih napada u navedenom periodu. U drugom delu ćemo se osvrnuti na aktuelni politički i društveni kontekst u Srbiji.

Slučaj Počuča

Podsećamo da je Radomir Počuča 25.03.2014., u to vreme portparol Specijalne jedinice MUP Srbije, preko svog Facebook naloga, otvoreno pozvao na linč Žena u crnom. Nakon pokretanja postupka, Počuča je pobegao u Ukrajinu, gde se navodno priključio proruskim pobunjenicima, a nakon toga je boravio u Moskvi. Nakon 18 meseci u bekstvu, on se u martu 2016. vratio u zemlju. Uhapšen je prilikom ilegalnog prelaska granice. Iako mu očigledno namera nije bila da se odazove pozivu nadležnih organa, Sud mu nije odredio pritvor, već je pušten da se brani sa slobode.

U aprilu 2016. je počelo suđenje. Okrivljeni Počuča je tokom suđenja, na pitanje punomoćnika žrtava, šta znači njegova rečenica koja je i predmet postupka „...dati po pički...“, odgovorio da to znači „podeliti par šamara“. Na ovaj način je on eksplisito priznao da je u pitanju bio poziv na nasilje prema Ženama u crnom. Aktivistkinje Žena u crnom su u svom svedočenju potvrdile da su zbog Počučinog poziva na linč, imale ne samo osećaj ugroženosti, već i da je Počučin poziv na linč izazvao čitav niz verbalnih napada od strane ultradesničarskih 'patriotskih' organizacija. Na ovaj način su se ispunili svi uslovi da se donese osuđujuća presuda. Ipak 14.12.2016. sutkinja Tatjana Sretenović je donela oslobađajuću presudu u postupku protiv Radomira Počuče za krivično delo ugrožavanja sigurnosti aktivistkinja i aktivista Žena u crnom. Dana 09.06.2017. Apelacioni sud je saopštio da je potvrdio prvostepenu Presudu kojom je Radomir Počuča oslobođen optužbi za ugrožavanje sigurnosti aktivistkinja i aktivista organizacije Žene u crnom.¹

Nakon skoro sedam meseci od prvostepene presude, Viši sud u Beogradu je dostavio oštećenima svoju presudu, te je bilo moguće izvršiti uvid u njenu sadržinu. Iako je i sama odluka da se okrivljeni oslobodi bila neshvatljiva i skandalozna, obrazloženje odluke je u apsolutnom neskladu sa logikom i zdravim razumom. Navodimo najspornije delove:

1 <http://rs.n1info.com/a274977/Vesti/Vesti/Apelacioni-sud-Pocuca-nije-ugrozio-sigurnost-Zena-u-crnem.html>

U obrazloženju presude sutkinja Sretenović uzima navodni patriotizam optuženog kao opravdanje za nasilje:

„Sud je prihvatio odbranu okrivljenog Radomira Počučić koji je bio dosledan, jasan i detaljan... okrivljeni je jasno i detaljno izneo glavne i jedine motive za iznošenje ove poruke, koji su bili više patriotske prirode, nego prirode koja bi ukazivala na motiv da bilo ko bude ugrožen u pogledu sigurnosti“.

Besmislenim obrazloženjem nedvosmislen poziv na linč se predstavlja kao „mišljenje“:

„Objavljena poruka počinje sa rečju „mislim“, iz čega ne proizilazi njegova namera niti podstrekavanje da neko nešto uradi, nego isključivo njegovo razmišljanje o predmetnom događaju“.

Predmetna izjava po mišljenju sutkinje Sretenović:

„...sadrži mišljenje okrivljenog vezano za aktivnosti organizacije „Žene u crnom“, ali ne i izjavu da će okrivljeni ili lica koja se navode kao pripadnici navijačkih grupa, oštećenima takvo zlo i naneti“.

Sutkinja u predmetnoj izjavi, ne vidi pretnju:

„Napisani status u sebi ne sadrži jasnu i nedvosmislenu pretnju“

Jedan od najskandaloznijih delova obrazloženja je deo u kome sutkinja navodi iskaz ošecene Staše Zajović, u kome kaže da su Žene u crnom od svog osnivanja česta meta pretnji i napada, kao činjenicu koja ide u prilog okrivljenom. Ovom besmislenom logikom sud implicira da lica ili organizacije koje su česta meta napada trebaju imati viši prag „tolerancije“ za nasilje, te da je u njihovom slučaju nasilje nad njima „normalna“ pojava.²

Kao što smo već naveli Apelacioni sud u Beogradu je 13.04.2017. doneo Presudu kojom je odbio žalbu i potvrdio prvostepenu presudu. Ni Apelacioni sud nije oštećenima dostavio presudu, već je skoro dva meseca nakon donošenja odluke objavio kratko saopštenje na sajtu suda. U saopštenju se navodi da Apelacioni sud potvrđuje i prihvata sve sporne delove i stavove prvostepene presude.³

Slučaj Valjevo

Podsećamo da su 08. jula 2014. godine Žene u crnom, zajedno sa aktivistima /kinjama akcije „Mirovni biciklizam Beograd - Srebrenica 2014“ (biciklistima koji su išli za Srebrenicu u znak solidarnosti i odgovornosti sa preživelim srebreničkog genocida), održali skup u Valjevu, na kojem je odata počast žrtvama genocida u Srebrenici. Tom prilikom okupila se i veća grupa lica, koji su pretili i vređali aktiviste, uzvikujući parole mržnje protiv Bošnjaka, Hrvata i Albanaca. Pri kraju skupa su i fizički napali učesnike skupa i tom prilikom je povređeno četvoro aktivista i troje policajaca.

Više javno tužilaštvo u Valjevu je nakon sprovedenih istražnih radnji, ispitivanja osumnjičenih, oštećenih i svedoka dana 16.03.2015. godine, podnelo Višem sudu u Valjevu, optužni predlog protiv osam osoba zbog izvršenja krivičnog delazivanja nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti.

U dokaznim materijalima, između ostalih su se nalazili snimci celokupnog događaja, na kojima se vide osumnjičeni kako prete i vređaju „pobićemo vas, majku vam jebem muslimansku“, „seme vam se zatrla“, „klačemo vas ustaše“, „kurve balijske“, „oj Sjenice nova Srebrenice, oj Pazaru novi Vukovaru“ i sl., kao i sam fizički napad. Takođe svi policijski službenici koji su bili saslušani su u svojim izjavama rekli da su osumnjičeni vređali i pretili aktivistkinjama i aktivistima, da su fizički nasrnuli na njih, kao i da su uzvikivali parole mržnje na verskoj i nacionalnoj osnovi, navodeći izraze koje su koristili.

Viši sud u Valjevu je Rešenjem K.br. 11/15 od 20.05.2015., koje je doneo sudija Mitar Đenišić, odbio optužni predlog iz razloga što: „...oštećeni nisu pripadnici bošnjačkog naroda ili muslimani, te ne može biti govora o krivičnom delu izazivanja nacionalne, rasne i verske mržnje i netrpeljivosti“.⁴

Više javno tužilaštvo se žalilo na ovo rešenje, ali je Apelacioni sud u Beogradu odbio žalbu i potvrdio rešenje Višeg suda.⁵

2 Presuda Višeg suda u Beogradu od 14.12.2017.

3 <http://www.bg.ap.sud.rs/cr/archive/dk-donete-odluke/2017/6>

4 Viši sud u Valjevu, rešenje K.br. 11/15

5 Apelacioni sud u Beogradu, Rešenje Kž2 1166/15

Tužilaštvo zatim 31.03.2016. godine podnosi novi optužni predlog protiv sedam osoba zbog izvršenja krivičnog dela Nasilničko ponašanje na sportskoj priredbi ili javnom skupu.

Viši sud u Valjevu je Rešenjem K.br.24/16 od 25.05.2016. odbio i ovaj optužni predlog, navodeći u obrazloženju "... da je optužni predlog zasnovan na istom činjeničnom stanju, kao i prethodni optužni predlog za isti događaj, koji je već odbijen, da se radi o "presuđenoj stvari", te da iz tog razloga nije moguće ponovo voditi postupak".⁶ Ovo Rešenje je doneo sudija Mitar Đenišić, isti sudija koji je odbio i prvi optužni predlog. Apelacioni sud je i ovo rešenje potvrdio i na taj način stavio tačku na svaki drugi pokušaj procesuiranja odgovornih za ovaj napad.⁷ Iako je Apelacioni sud ovu odluku doneo 05.07.2016. godine, nije obavestio oštećene. Tek u maju 2017. i to nakon više zahteva oštećenih, Viši sud u Valjevu je dostavio tražene odluke u predmetnom postupku.

Analizom tih odluka dolazi se do zaključka da postupajući organi Više tužilaštvo, Viši sud i Apelacioni sud na krajnje rigidan način i način koji je u suprotnosti sa namerom zakonodavca, tumače postojanje krivičnih dela koja su među fundamentalnim za poštovanje ljudskih prava. Takođe se na osnovu postupaka Višeg javnog tužilaštva i Višeg suda u Valjevu, propusta u njihovom radu na ovom predmetu, može izraziti osnovana sumnja da su tako postupali sa namerom da počinoci budu oslobođeni.

Ovakvim delovanjem pravosudnih organa povređena su prava oštećenih na jednaku zakonsku zaštitu bez diskriminacije iz člana 21. Ustava Republike Srbije, kao i pravo na jednaku zaštitu prava pred sudovima i drugim državnim organima iz člana 36. Ustava Republike Srbije. Iz tih razloga oštećeni i oštećene u ovom postupku su 23.06.2017. uputili ustavnu žalbu Ustavnom sudu Republike Srbije.⁸

Napadi na aktivkinje/e na događajima koje su organizovali

Iako su događaji i akcije koje organizuju Žene u crnom i druge srodne organizacije često bili meta ekstremističkih grupa, svedoci smo da se u poslednje vreme broj tih napada uvećao, a vidljiva je i veća organizovanost napada.

30. 05. 2017. godine na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Beogradu, održana je tribina u organizaciji Žena u crnom, na kojoj su prezentovani knjiga i film o Ženskom sudu. Grupa od par desetina pripadnika ekstremističkih organizacija je u jednom momentu prekinula tribinu, glasnim pevanjem i skandiranjem nacionalističkih parola, kao i isticanjem slika ratnog zločinca Ratka Mladića. Prekid je trajao više minuta, nakon čega su osobe koje su prekinule tribinu napustile salu, a tribina je nastavljena. Osobe koje su prekinule tribinu su se zadržale ispred zgrade u kojoj se održavala tribina i u više navrata, tokom i nakon završetka tribine su pretili posetiocima koji su se našli ispred zgrade.⁹

Od 31.05. do 03.06.2017. godine u Beogradu je održan festival Mirëdita/Dobar dan, koji za cilj ima kulturnu razmenu i promovisanje saradnje između Srbije i Kosova. Tokom održavanja programa posetioci su bili vređani, polivani vodom, upućivane su im pretnje od strane ekstremno-desničarskih grupa. Takođe pojedini programi su bili ometani od strane istih. U medijima i na društvenim mrežama se stvarala atmosfera linča, upućivani su brojni pozivi da se po svaku cenu spreči održavanje festivala.¹⁰

6 Viši sud u Valjevu, rešenje K.br. 24/16

7 Apelacioni sud u Beogradu, Rešenje KŽ2 1093/2016

8 Ustavna žalba od 23.06.2017.

9 <http://rs.n1info.com/a252636/Vesti/Vesti/Prekinuta-tribina-Zena-u-crnom-na-FPN-u.html>

10 <http://rs.n1info.com/a253135/Vesti/Vesti/Fantomke-i-plasticno-oruzje-na-festivalu-Mirdita-dobar-dan.html>

Dokumentarni film "Albanke su naše sestre" koji govori o otporu ratu na Kosovu i solidarnosti građana/ki Srbije i Kosova je prikazan poslednjeg dana festival Mirëdita/Dobar dan. Film delom govori i o akcijama solidarnosti Žena u crnom sa albanskim aktivistkinjama na Kosovu, tokom bombardovanja 1999. godine. Valja napomenuti da je naziv filma „Albanke su naše sestre“ slogan preuzet od Žena u crnom koje su 8. marta 1995. po prvi put tokom protesta istakle ovaj transparent i doživele fizički napad i to se nastavilo u brojnim prilikama. Nakon promocije filma u Beogradu 3. juna 2017. godine, film je trebao biti prikazan u više gradova Srbije. Projekcija u Nišu, zakazana za 22. 06. nije održana, jer se grupa pripadnika ekstremno-desničarskih organizacija okupila ispred sale u kojoj je projekcija trebala da bude. Oni su u prisustvu policije pretili posetiocima, vređali ih, gađali ih kamenjem i zemljom. U jednom momentu je nekoliko osoba uspeo da uđe u salu i da ponovo preti posetiocima projekcije, na šta policija takođe nije reagovala. Usled svega ovoga i zbog bezbednosti posetilaca, organizatori su odustali od projekcije filma.¹¹ Projekcija u Kraljevu, zakazana za 23. 06. je takođe otkazana, usled pretnji ekstremno-desničarskih grupa.¹² Dana 12. 06. je u Novom Sadu održana projekcija dokumentarnog filma "Kosovo, nazdravlje, gezuar", koji govori o prijateljstvu Srba i Albanaca na Kosovu. Projekcija je takođe ometana od strane ekstremno-desničarskih organizacija, koji su pored pretnji i vređanja posetioca, ušli u salu i nasilno prekinuli projekciju. Uprkos svemu ovome, projekcija je nastavljena.¹³ U svim ovim slučajevima upotrebljena je ista matrica, prvobitno su preko medija i društvenih mreža iznošene besmislene laži o sadržaju programa, da bi zatim usledile pretnje i pozivi da se događaji ometaju i spreče.

Žene u crnom su 10. 07. 2017. godine u Beogradu obeležile godišnjicu genocida u Srebrenici. Ova akcija je, kao i svake godine, planirana da se održi na Trgu Republike, ispred spomenika Knezu Mihailu. Skup je uredno prijavljen policiji. Po dolasku aktivista/nja i građana/ki na Trg Republike, na mestu gde je trebalo da se održi skup, već se nalazila grupa osoba, među kojima je bio veći broj pripadnika ekstremno-desničarskih organizacija. Primećeni su Radomir Počuča, uslovno osuđen za učešće u ratu u Ukrajini, nedavno oslobođen za krivično delo ugrožavanja sigurnosti aktivistkinja Žena u crnom, Miša Vacić, osuđen za napade na LGBT osobe, koji je do nedavno bio savetnik u Vladi Aleksandra Vučića, Milovan Drecun, novinar, koji se isticao tokom ratova u širenju mržnje prema drugim narodima, naročito prema Albancima na Kosovu, danas poslanik Srpske Napredne Stranke i predsednik skupštinskog odbora za Kosovo. Primećen je i veći broj pripadnika ekstremističke organizacije Zavetnici, kao i neonacističke organizacije Alternativa. Policajci koji su obezbeđivali skup su građane/ke koji su došli na skup Žena u crnom premestili na drugi kraj Trga Republike, okružili ih i praktično ograničili kretanje, kao i pristup skupu. Aktivisti i građani koji su hteli da se priključe su imali problema, jer policija nije dopuštala da se priđe. U isto vreme pripadnici desničarskih organizacija su se slobodno kretali, dobacivali, pretili, vređali građane koji su došli da odaju počast žrtvama genocida u Srebrenici. Policija nam je rekla da su najavu za skup desničara dobili u toku dana, a po proceduri svaki javni skup se mora prijaviti 5 dana pre održavanja. Kad smo upitali policajca o tome, odgovorio je: "Oni su pozvali kabinet ministra". Iako su imali pravo da ne odobre održavanje skupa, u isto vreme i na istoj lokaciji, licima za koje od ranije znaju da su nasilni, kao i da im je jedini cilj da spreče i ometaju skup Žena u crnom, policija je

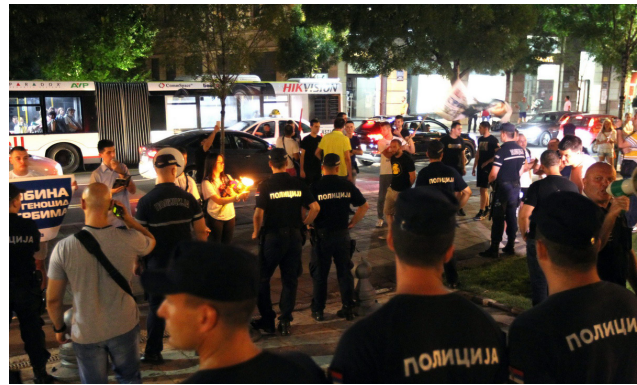
11 <http://rs.n1info.com/a277925/Vesti/Vesti/U-Nisu-prekinuta-projekcija-filma-Albanke-su-nase-sestre.html>

12 <https://insajder.net/sr/sajt/vazno/5441/U-Ni%C5%A1u-i-Kraljevu-otkazane-projekcije-filma-Albanke-su-na%C5%A1e-sestre-Obraz-preuzeo-odgovornost-u-Ni%C5%A1u.htm>

13 http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2017&mm=06&dd=12&nav_category=12&nav_id=1271262

dozvolila održavanje skupa ekstremnih desničara.¹⁴

Sledećeg dana 11. 07. 2017., kod zgrade Predsedništva u Beogradu je održana akcija paljenja sveća za žrtve genocida u Srebrenici u organizaciji Inicijative mladih za ljudska prava. I ovaj skup je ometan od strane ekstremnih desničara, među kojima su bili i pripadnici organizacije „Obraz“, čije je delovanje zabranio Ustavni sud. Osobe koje su bile na skupu su vređane, a takođe im je i otvoreno prečeno. Takođe su gađani kesama sa vodom. Pripadnici policije koji su obezbeđivali skup, nisu reagovali.¹⁵

Slučaj Informer

U dnevnom listu Informer, koji je pod kontrolom vladajuće stranke, 09.11.2016. je objavljen naslovnoj strani tekst „ŽENE U CRNOM NAJVEĆI STRANI PLAĆENICI: Zapad im dao 1.587.596 evra da optužuju Srbiju za ratne zločine“.¹⁶ U ovom tekstu je se navodi da su Žene u crnom navedeni iznos novca dobile u poslednje dve godine i to sa ciljem da se “napada i destabilizuje država Srbija”. U tekstu su navedeni donatori, kao i iznosi novca koji su dali, a organizacija Žene u crnom se naziva “anti-srpskom”. Grafičkom obradom teksta od 9. Novembra, u prvi plan je stavljena fotografija koordinatorke Žena u crnom, Staša Zajović i na njoj velikim brojevima ispisana cifra 1.587.596 evra, te se insinuiru da je lično Staša Zajović dobila tu sumu novca. Podaci objavljeni u tekstu su u potpunosti netačni. Žene u crnom su za navedeni period od donator, za konkretne projekte dobili skoro desetostruko manje novca, nego što je navedeno u tekstu. Zanimljivo je da niti jedan od stvarnih donatora Žena u crnom nije pomenut u tekstu, nego su navedeni donatori koji nikada ili u datom period nisu finansirali projekte Žena u crnom.

Žene u crnom su podnele tužbu protiv Informera za povredu ugleda. Do sada su održana dva pripremna ročišta, a za 26. 09. 2017. je zakazano glavno ročište, na kome će iskaze dati tuženi Dragan Vučićević, vlasnik i gl. i odg. urednik Informera i u ime Žena u crnom, Staša Zajović. Nakon ročišta održanog 14. 07., dok je ispred zgrade suda, davala izjavu novinarima, nepoznata osoba je vređala i pretila Staši Zajović.¹⁷

Politički i društveni kontekst

Kao i u prethodnim izveštajima, možemo ponovo konstatovati da se nastavlja porast autoritarnih tendencija vlasti, kao i jačanje ekstremističkog i ratnohuškačkog diskursa.

Predsednički izbori su održani 02.04.2017. godine. Izborna kampanja, kao i sami izbori su održani u apsolutno neregularnim uslovima. Prisutnost kandidata vlasti Aleksandra Vučića u medijima je bila dominantna, skoro apsolutna. Mediji pod kontrolom vlasti su brutalno i van svakih granica morala napadali kandidate opozicije, kao i brojne druge osobe koji su se usudili da kritikuju kandidata vlasti. Napadi su bili uglavnom na ličnom nivou. Državni organi, kao i javna preduzeća su zloupotrebljeni, kako u cilju kampanje, tako i u cilju ucene građana da glasaju za kandidata vlasti.

Kao reakcija na ovakve izbore, u više gradova Srbije pokrenuti su spontani protesti građana, koji su trajali više nedelja. Učesnici protesta su bili na meti medija pod kontrolom vlasti, nazivani su izdajnicima, narkomanima, alkoholičarima, „soroševcima“ i sl. .

Sam izbor Aleksandra Vučića na mesto predsednika i njegovo delovanje u prvim mesecima mandata je pokazalo da su

14 http://www.danas.rs/drustvo.55.html?news_id=350733&title=Scenska+akcija+%26quot%3BSrebrenica+8372%26quot%3B+n+a+Trgu+republike

15 <http://rs.n1info.com/a282643/Vesti/Vesti/Policija-sprecava-odrzavanje-skupa-Inicijative-mladih.html>

16 <http://informer.rs/vesti/politika/101988/ZENE-CRNOM-NAJVECI-STRANI-PLACENICI-Zapad-dao-evra-optuzuju-Srbiju-ratne-zlocine>

17 <http://rs.n1info.com/a283464/Vesti/Vesti/Zene-u-cnom-tuzile-Inormer-i-Vucicevica.html>

institucije i pravna država dodatno urušeni. Republika Srbija je po Ustavu parlamentarna demokratija, u kojoj gotovo svu izvršnu vlast ima Vlada, a Predsednik države ima uglavnom protokolarnu funkciju. Svojim delovanjem na mestu Predsednika, Aleksandar Vučić, krši Ustav i urušava instituciju Vlade i Premijera, uzurpirajući njihove nadležnosti. Kao novi premijer, izabrana je Ana Brnabić. Predsednik Vučić je već pri samom imenovanju nje za mandatara, ponizio novu premijerku, rekavši da će ona biti zadužena za ekonomska pitanja, a da će Ivica Dačić biti zadužen za politička pitanja, čime je sveo nju, kao i celu Vladu, samo na fiktivne vršioce funkcija, a suštinski na osobe koje će izvršavati naređenja Predsednika, što je protivno Ustavu Republike Srbije.

U danu kada je Aleksandar Vučić polagao predsedničku zakletvu, ispred zgrade Parlamenta, kao i u okolini, nepoznate osobe u civilu su napadale građane/ke koji su želeli da izraze protest zbog izbora Vučića za predsednika. Tom prilikom su napadnuti i novinari/ke i fotoreporteri/ke koji su izveštavali sa događaja. Naknadno je otkriveno da su nepoznata lica u civilu, koja su naočigled policije maltretirali građane/ke i novinare/ke pripadnici tzv. „obezbeđenja Srpske Napredne Stranke“. Iako je prošlo već mesec dana od događaja, postoje snimci izvršenja krivičnih dela, a počinioci su identifikovani od strane javnosti, državni organi još uvek nisu reagovali.¹⁸

Negiranje zločina i stvaranje ratnohuškačke atmosfere ostaju konstanta ove vlasti. Matrica delovanja vlasti je već ustaljena. Dok sa jedne strane Aleksandar Vučić „šalje poruke mira i saradnje u regionu“, njegovi podređeni, kao i mediji pod njegovom kontrolom su glavni izvor širenja netrpeljivosti i mržnje. Aleksandar Vulin, koji se sa pozicije Ministra rada isticao u širenju mržnje, ksenofobije i šovinizma je nedavno imenovan za Ministra odbrane. Paradigmatičan je i slučaj hapšenja Ramuša Haradinaja od strane francuske policije, a po poternici Srbije koja ga tereti za ratne zločine tokom rata na Kosovu. Srbija je zvanično zatražila da joj on bude izručen, da bi mu se sudilo po optužnici. Iako se prilikom izručenja, pored ostalih uslova, kao jedan od najbitnijih uslova ceni i okolnost da će lice koje će biti izručeno imati fer i pravično suđenje u zemlji u koju će biti izručen, to nije sprečilo sve najviše državnike u Srbiji, Predsednika, Premijera, Ministra policije, Ministarku pravde i ostale visoke zvaničnike Srbije da se krajnje neprimereno i neodgovorno oglašavaju povodom ovog slučaja i optuženog Haradinaja i pre suđenja nazivaju ubicom, zločincom, krvnikom i sl. . Ovo je doprinelo da francuski sud odluči da odbije zahtev Srbije za izručenje, a između ostalog kako je navedeno u obrazloženju odluke i zbog uverenja suda da u Srbiji optuženi neće imati pravično suđenje. Sve ovo ukazuje da pravi cilj i nije bio da se optuženi procesuiru i da se dođe do pravde za žrtve, već je cilj bio dalje raspirivanje mržnje i traženje alibija za državno-organizovane zločine od strane Srbije prema Albancima tokom rata na Kosovu.

Uzimajući u obzir širi kontekst i često pominjanje od strane zvaničnika „međunarodne zajednice“, da je „stabilnost“ ključna reč u regionu, mogu se nazreti motivi za ovakvo delovanje vlasti u Beogradu. Vučić, koji preko poluga svoje moći očigledno „pali požare“ u regionu, u isto vreme se javlja kao neko ko te „požare“ gasi, kao „faktor stabilnosti“, kome se zarad „stabilnosti“, gleda kroz prste kada guši ljudska prava i urušava vladavinu prava. Pristajući na ovu igru, „međunarodna zajednica“, a pre svega Evropska Unija, rizikuju da se ceo ovaj region „putinizuje“.

U kontekstu delovanja organizacija za ljudska prava moramo posebno naglasiti sve teže uslove za delovanje organizacija i aktivistkinja/a. Iz slučajeva koje smo opisali u prvom delu ovog dosijea može se videti da su pritisci sve jači. Sada se već može govoriti o šire organizovanim napadima i sistematskim pritiscima, koji su svakako posledica i ne činjenja državnih organa u slučajevima prethodnih napada. Ta nekažnjivost je svakako ohrabрила ekstremiste da svoje napade podignu na viši nivo, kao i njihovu učestalost. Ono što posebno zabrinjava je da svojim postupcima vlasti pružaju podršku ekstremističkim organizacijama koje stoje iza napada. Navodimo primer neo-nacističke organizacije „Alternativa“, koja je učestvovala u svim gore navedenim napadima. Osnivač ove organizacije Stefan Simić je boravio u Ukrajini, gde se borio na proruskoj strani. Nakon povratka je uslovno osuđen, kao i svi ostali državljani Srbije koji su učestvovali u tom sukobu. U martu prošle godine je učestvovao u napadu na društveni centar „Oktobar“ u Beogradu. Tom prilikom je povređeno više lica, jedna osoba je zadobila teške telesne povrede, a prostorije centra su demolirane. Simić je i za ovo krivično delo osuđen na uslovnu kaznu. Sve ovo nije smetalo Ministru kulture Vladanu Vukosavljeviću da zvanično u prostorijama Ministarstva kulture primi delegaciju „Alternative“ i da sa njima razgovara o zakonu o „zaštiti ćirilice“. ¹⁹ Takođe u prostorijama beogradske opštine Savski venac, u kojoj vlast ima Srpska

18 <http://rs.n1info.com/a275713/Vesti/Vesti/Fotografije-nasilja-sa-skupova-za-vreme-Vuciceve-zakletve.html>

19 <https://insajder.net/sr/sajt/vazno/5417/sastanak-ministra-kulture-i-desni-ara.htm>

napredna stranka, u organizaciji „Alternative“ održana je promocija knjige osuđenog ratnog zločinca Veselina Šljivančanina.²⁰ 11.07.2017. Vladimir Đukanović, tv voditelj i poslanik Srpske Napredne Stranke je u svojoj emisiji ugostio Stefana Simića. Đukanović je pohvalio Simića i „Alternativu“ za njihove akcije napada na skupove u organizaciji organizacija za ljudska prava.²¹

Želimo da ukažemo i na nastavak izbegličke drame. Vlasti Srbije su početkom maja prisilno iselile izbeglice iz baraka kod autobuske stanice. Iako sa minimalnim uslovima za život, te barake su bile privremeni dom za više od hiljadu izbeglica. Pod naletom sile i bagera, ovo mesto koje je bilo oličenje solidarnosti i zajedničkog truda izbeglica, aktivista i građana je nestalo preko noći. Svi izgovori koje su vlasti koristile kao opravdanje za ove postupke, pali su u vodu, nakon samo mesec dana. Posebno su sramni oni izgovori, da se sve to radi u korist izbeglica. Iako je organizaciji Žene u crnom otvoreno ili prećutno zabranjen ulazak u kampove, preko izbeglica sa kojima smo u svakodnevnom kontaktu informisani smo o dešavanjima u kampovima. Jedan od glavnih „argumenata“ koji su vlasti koristile da ubede izbeglice da se smeste u kampove bilo je pitanje bezbednosti. Iz brojnih svedočenja izbeglica, zaključujemo da je bezbednost u kampovima, iako su pod kontrolom policije i Komesarijata za izbeglice, značajno gora, nego u barakama. Ni uslovi u kampovima uglavnom nisu mnogo bolji od onih u barakama, što je skandalozno, uzimajući u obzir ogromne svote novca koje Srbija dobija od međunarodne zajednice za zbrinjavanje izbeglica. Nastavljen je i državni teror nad izbeglicama, koji podrazumeva ilegalne deportacije, kao i premeštanje u udaljene kampove, kao što je nedavno bio slučaj, kada je 150 izbeglica nasilno premešteno iz kampa u Obrenovcu, u kamp u Preševu, koji je među izbeglicama ozloglašen, zbog ilegalnih deportacija u Makedoniju i Bugarsku. Brojna su svedočenja izbeglica o brutalnosti i sistemskom teroru od strane hrvatske i mađarske policije. Veliki broj izbeglica koje su uhapšene prilikom prelaska granice, policija je pretukla i opljačkala.

*Izveštaj sastavio: Mirko Medenica
Beograd, 15.07.2017.*

20 http://www.rtv.rs/sr_lat/drustvo/predstavljena-knjiga-veselina-sljivancanina_835634.html

21 <https://www.youtube.com/watch?v=7SHN1u5j1Gw>

